

Právo členského štátu - Slovinsko

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [sl](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Na tejto strane nájdete informácie o právnom systéme v Slovinsku.

Pramene práva

Druhy právnych nástrojov – opis

Abstraktné právne normy v právnom systéme Slovinskej republiky sa prijímajú na štátnej aj miestnej úrovni. Právne nástroje na štátnej úrovni sú ústava (*ustava*), zákony (*zakoni*) a vykonávacie právne predpisy, ktoré sa rozdeľujú do dvoch hlavných kategórií: vyhlášky (*uredbe*, výnimočne prekladané ako nariadenia) a pravidiel (*pravilniki*).

Miestne rady prijímajú najmä výnosy (*odloki*).

Právny systém Slovinskej republiky neuznáva súdny precedens, čo znamená, že pre súdy nižšej inštancie (*nižja sodišča*) nie sú rozhodnutia súdov vyššej inštancie (*višja sodišča*) formálne záväzné. Súdny nižšej inštancie však majú tendenciu dodržiavať judikatúru súdov vyššej inštancie a Najvyššieho súdu (*Vrhovno sodišče*).

Najvyšší súd, zasadajúci vo forme plenárneho zasadnutia, je oprávnený prijímať zásadný právny názor (*načelna pravna mnenja*) o otázkach dôležitých pre jednotné uplatňovanie zákonov. Takéto zásadné právne názory sú podľa zákona o súdoch (*Zakon o sodiščih*) záväzné len pre senáty Najvyššieho súdu a môžu byť zmenené len novým plenárnym zasadnutím. Súdny nižšej inštancie však majú tendenciu dodržiavať zásadné právne názory a Najvyšší súd vo svojej judikatúre žiada, aby bola riadne posúdená strana, ktorá uvádza už prijatý zásadný právny názor.

Zákony a iné právne predpisy musia byť v súlade so všeobecne prijatými zásadami medzinárodného práva, ako aj so zmluvami, ktoré sú pre Slovinsko záväzné (ako je stanovené v článku 8 ústavy). Ratifikované a uverejnené zmluvy je potrebné okamžite uplatňovať. Postavenie Ústavného súdu (*Ustavno sodišče*) Slovinskej republiky je také, že medzinárodné zmluvy sú v hierarchii právnych predpisov nad zákonnými ustanoveniami. Ratifikované medzinárodné zmluvy sa začleňujú do vnútroštátneho právneho systému, čím vytvárajú práva a povinnosti pre fyzické a právnické osoby v štáte (pod podmienkou, že sú priamo vykonateľné).

Slovinský právny systém patrí do právnej rodiny kontinentálnych právnych systémov a ide o občiansky právny systém, čo znamená, že obyčajové právo ako také netvorí súčasť právneho systému. Do určitej miery však slovinské právo obyčajové právo uznáva. Napríklad podľa článku 12 Kódexu povinností (*Obligacijski zakonik*), zákona, ktorý upravuje zmluvy medzi fyzickými a právnickými osobami, sa obchodné zvyky, zvyklosti a postupy zavedené medzi zmluvnými stranami berú do úvahy pri posudzovaní požadovaných opatrení a majú vplyv na záväzný vzťah podnikateľských subjektov.

Pri výkone svojej funkcie je sudca viazaný ústavou, zákonmi, všeobecnými zásadami medzinárodného práva, ako aj ratifikovanými a publikovanými medzinárodnými zmluvami. Zákon o súdoch ustanovuje, že ak občianskoprávny prípad nie je možné vyriešiť na základe platných právnych predpisov, je sudca povinný vziať do úvahy právne predpisy upravujúce podobné prípady. Ak je aj napriek tomu riešenie prípadu naďalej právne pochybné, musí sudca prijať rozhodnutie na základe všeobecných zásad vnútroštátneho právneho poriadku. Vtedy musí konať v súlade s právnou tradíciou a zavedenými zásadami jurisprudencie. Sudca musí vždy konať tak, akoby mu bol predložený nekonečný počet prípadov toho istého druhu.

Hierarchia noriem

Právne normy musia byť v súlade s ústavou. Zákony a iné právne predpisy musia byť v súlade so všeobecne prijatými zásadami medzinárodného práva, ako aj so zmluvami, ktoré sú pre Slovinsko záväzné (ako je stanovené v článku 8 ústavy). Vykonávacie právne predpisy a miestne výnosy musia byť navyše v súlade aj so zákonmi.

Všeobecne záväzné právne akty vydané na činnosť verejného orgánu (*slošni akti za izvrševanje javnih pooblastil*) musia byť v súlade s ústavou, zákonmi a vykonávacími právnymi predpismi.

Jednotlivé zákony a opatrenia štátnych orgánov, orgánov miestneho spoločenstva a majiteľov štatútu verejného orgánu sa musia zakladať na prijatom zákone alebo zákonnom právnom predpise.

Pokiaľ ide o nadradenosť zákonov Európskej únie, ústava stanovuje základ slovinského právneho systému pre uznanie ich nadradenosti ustanovením, že právne predpisy a rozhodnutia prijaté v rámci medzinárodných organizácií, na ktoré Slovinsko prenieslo výkon istej časti zo svojej zvrchovanej moci (v tomto prípade Európskej únie), sa musí v Slovinsku uplatňovať v súlade s právnymi predpismi uvedených organizácií.

Inštitucionálny rámec

Inštitúcie, ktoré prijímajú normy

Zákony prijíma dolná komora slovinského dvojkomorového parlamentu, Národné zhromaždenie (*Državni zbor*). V súlade s článkami 80 a 81 ústavy sa Národné zhromaždenie skladá z 90 poslancov, ktorí zastupujú občanov Slovinskej republiky. Osemdesiatosem poslancov volia občania vo voľbách, ktoré sú všeobecné, priame, rovné a uskutočňujú sa tajným hlasovaním. Do Národného zhromaždenia musí byť tiež vždy zvolený jeden poslanec za talianske a jeden poslanec za maďarské spoločenstvo, pričom týchto poslancov volia členovia príslušných spoločenstiev. Členovia Národného zhromaždenia sa volia na volebné obdobie v trvaní štyroch rokov.

Vyhlášky vydáva vláda (*Vlada*), zatiaľ čo **pravidlá** vydávajú **jednotliví ministri** vlády. Podľa článkov 110–119 ústavy tvoria vládu predseda vlády (*predsednik vlade*) a ministri. V rámci rozsahu svojej právomoci sú vláda a jednotliví ministri nezávislí a podliehajú Národnému zhromaždeniu, ktoré proti nim môže vzniesť obvinenie (pred Ústavným súdom), hlasovať o vyjadrení dôvery alebo ukončiť výkon ich funkcie odvolaním. Predsedu vlády volí Národné zhromaždenie a následne zvolený predseda vlády navrhuje ministrov na ich vymenovanie (a odvolanie) Národným zhromaždením.

Ústavný súd zohráva v inštitucionálnom rámci mimoriadne dôležitú úlohu, pretože má právo zrušiť zákony, vykonávacie právne predpisy a miestne výnosy, ktoré považuje za protiústavné. Vydáva tiež stanoviská k ústavnosti medzinárodných zmlúv a rozhoduje vo veciach rôznych ústavných sťažností zo strany poškodených občanov, ktoré je možné predkladať aj po vyčerpaní všetkých ostatných opravných prostriedkov.

Miestne výnosy prijímajú miestne rady, (*občinski sveti, mestni sveti*) ktorých členov volia v priamych voľbách obyvatelia danej obce.

Rozhodovací proces

Prijatie zákona môže Národnému zhromaždeniu navrhnúť vláda, jednotliví poslanci Národného zhromaždenia, horná komora parlamentu – Národná rada (*Državni svet*) a päťtisíc voličov. Podľa rokovacieho poriadku (*Poslovník Državnega zbora*) pozostáva riadny postup pri schvaľovaní navrhovaného zákona v Národnom zhromaždení z jeho troch čítaní.

Okrem toho právny poriadok stanovuje zrýchlený, núdzový postup. Podľa článku 86 môže Národné zhromaždenie vydať rozhodnutie, ak je väčšina poslancov prítomná a ak je zákon v hlasovaní prijatý rozhodujúcou väčšinou prítomných poslancov, ak nie je stanovená iná väčšina. Národná rada má právo veta na prijatý zákon a Národné zhromaždenie môže takéto veto prehlasovať väčšinou svojich poslancov.

Legislatívne referendum (*Zakonodajni referendum*) (ako je definované v článku 90 ústavy) sa riadi zákonom o referende a verejnej iniciatíve (*Zakon o referendumu in o ljudski iniciativi*) a jeho konanie môže byť nariadené Národným zhromaždením na vlastný podnet, na základe žiadosti Národnej rady, jednotretinovým hlasovaním poslancov alebo na podnet štyridsaťtisíc voličov. Voliči sú oprávnení zákon prijatý Národným zhromaždením pred jeho vyhlásením **prezidentom republiky** (*Predsednik republike*) potvrdiť alebo zamietnuť.

Prezident republiky musí prijatý zákon vyhlásiť najneskôr osem dní po jeho prijatí. Podľa článku 154 ústavy musia byť všetky právne normy pred nadobudnutím účinnosti uverejnené. Právne normy prijaté štátnymi inštitúciami sa uverejňujú v Úradnom vestníku Slovinskej republiky (*Uradni list Republike Slovenije*; UL RS), zatiaľ čo výnosy a iné miestne právne predpisy sa uverejňujú v miestnych vestníkoch.

Zmeny ústavy sú prijímané osobitým postupom ustanoveným ústavou. Návrh na zmenu ústavy môže predložiť 20 poslancov Národného zhromaždenia, vláda alebo tridsaťtisíc voličov. O takomto návrhu rozhoduje Národné zhromaždenie dvojtretinovou väčšinou hlasov prítomných poslancov, zmena však môže byť prijatá iba so súhlasom dvojtretinovej väčšiny všetkých poslancov. Podľa článku 87 ústavy môže práva a povinnosti občanov a iných osôb stanoviť Národné zhromaždenie len prostredníctvom zákona.

Nariadenia alebo rozhodnutia EÚ vydané inštitúciami EÚ sú priamo uplatniteľné v Slovenskej republike. Aby boli uplatniteľné, nemusia byť ratifikované a uverejnené v Úradnom vestníku Slovenskej republiky (UL RS).

Medzinárodné zmluvy, v ktorých Slovenská republika figuruje ako signatár, nadobúdajú účinnosť po tom, ako ich Národné zhromaždenie ratifikuje v rámci osobitného postupu. Medzinárodné zmluvy sa ratifikujú prijatím zákona predloženého vládou. Ak nie je ústavou alebo zákonom stanovené inak, zákon o ratifikácii medzinárodnej zmluvy je prijatý, ak zaň hlasuje jednoduchá väčšina prítomných poslancov.

Právne databázy

Register právnych predpisov Slovenskej republiky (*Register predpisov RS*)

Databáza [registra právnych predpisov](#) obsahuje odkazy na úplné znenie zákonov, ktoré boli prijaté od 25. júna 1991, a vykonávacie právne predpisy prijaté od roku 1995. Sprístupnenie úplného znenia ďalších vykonávacích právnych predpisov závisí od toho, aké časové obdobie bude potrebné na uverejnenie ich elektronickej verzie na webovej lokalite UL RS.

Návrhy právnych predpisov Národného zhromaždenia (Zakonodaja državnega zbora)

Databáza [návrhov právnych predpisov Národného zhromaždenia](#) obsahuje znenia všetkých zákonov a iných právnych predpisov, o ktorých prebieha rokovanie v Národnom zhromaždení. Patria sem:

- **Konsolidované texty zákonov (*prečiščená besedila zakonov*)** – oficiálne konsolidované texty zákonov prijatých po 29. novembri 2002 a uverejnené v UL RS, ako aj neoficiálne konsolidované texty k 17. júnu 2007.
- **Prijaté zákony (*sprejeti zakoni*)** – zákony prijaté Národným zhromaždením a uverejnené v UL RS od získania nezávislosti 25. júna 1991.
- **Prijaté právne akty (*sprejeti akti*)** – právne akty prijaté Národným zhromaždením a uverejnené v Úradnom vestníku Slovenskej republiky od 28. novembra 1996.
- **Návrhy zákonov (*predlogi zakonov*)** – návrhy zákonov predložené na prerokovanie v aktuálnom funkčnom období Národného zhromaždenia (databáza obsahuje prijaté návrhy zákonov, ktoré ešte neboli uverejnené v UL RS).
- **Čítania zákonov (*obravnave zakonov*)**(koniec procesu) – archivácia všetkých čítaní zákona predloženého na prerokovanie Národnému zhromaždeniu po 28. novembri 1996.
- **Návrhy zákonov (*predlogi aktov*)** – návrhy právnych aktov predložené na prerokovanie v aktuálnom funkčnom období Národného zhromaždenia (databáza obsahuje prijaté návrhy právnych aktov, ktoré ešte neboli uverejnené v UL RS).
- **Čítania právnych aktov (*obravnave aktov*)**(koniec procesu) – archivácia všetkých čítaní právneho aktu predloženého na prerokovanie Národnému zhromaždeniu po 28. novembri 1996.
- **Návrhy výnosov (*predlogi odlokov*)** – návrhy výnosov predložené na prerokovanie v aktuálnom funkčnom období Národného zhromaždenia (databáza obsahuje prijaté návrhy výnosov, ktoré ešte neboli uverejnené v UL RS).
- **Čítania výnosov (*obravnave odlokov*)**(koniec procesu) – archivácia všetkých čítaní výnosu predloženého na prerokovanie Národnému zhromaždeniu po 28. novembri 1996.

Systém právnych informácií (*Pravno-informacijski sistem – PIS*)

[Systém právnych informácií](#) – Register právnych predpisov Slovenskej republiky (*Register predpisov Republike Slovenije*) je prepojený so zbierkou právnych predpisov ostatných štátnych orgánov a s UL RS.

Úradný vestník Slovenskej republiky (*Uradni list Republike Slovenije; UL RS*)

Všetky vnútroštátne právne predpisy sa oficiálne uverejňujú v [Úradnom vestníku Slovenskej republiky](#). Všetky dokumenty sa publikujú on-line.

Súvisiace odkazy

[Slovenský právny systém](#), [právne predpisy Národného zhromaždenia](#), [Systém právnych informácií](#), [Úradný vestník Slovenskej republiky \(UL RS\)](#)

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná

príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 02/11/2016